

Ansgarskirken den 17. november 2019, kl. 10.

22. søn. e. Trin.: Matt. 18, 21-35 (den gældbundne tjener)

Salmer: 736, 31, 292, 523, 732, 430.

Den femte bøn i Fadervor: ”Forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere” kan stå som overskrift over de fortællinger, vi hører i dag.

Først fra 1. Mosebog om Josefs brødre, der er bekymrede for, om Josef vil tilgive dem det onde, de har gjort imod ham, og dernæst fra Mattæusevangeliet, som fortæller om den gældbundne tjener, som får eftergivet en umådelig og ubetalelig gæld.

Josef og hans brødres far, Jakob, er død, og brødrene er nu bange for, at Josef vil stræbe dem efter livet som gengæld for alt det onde, de havde gjort imod ham.

Vi kender det fra én af de mest kendte og elskede fortællinger fra vores barndoms bibelhistorie.

Den tyske digter Goethe sagde om Josef-historien, at den kun havde én fejl: den var for kort. H Goethes landsmand, den store tyske romanforfatter, Thomas Mann, rådede bod på det 1933 – 1943, da han skrev en kæmpe murstensroman om Josef og hans slægt, fortællingen ”Josef og hans brødre”.

De havde jo først kastet ham i en udtørret brønd, for at han der skulle dø af sult og tørst, men så ombestemte de sig, da nogle købmænd, som også var slavehandlere, kom forbi med deres karavane. De hev Josef op af brønden og solgte ham til de israelitiske købmænd – nu var de sluppet af med ham – og tilmed tjente de penge på det..

De bildte nu deres far, Jakob, ind, at Josef var blevet dræbt af vilde dyr og viste hans blodige kappe frem.

Nu gik det så sådan, at Josef kom til Ægypten, hvor han reddede landet fra hungersnød og blev den mægtigste mand næst efter Farao. Som denne mægtige mand, der blot med et vink kan løfte mennesker op i højden eller styrte dem i afgrunden, møder Josef sine brødre, som i deres nød er kommet til Ægypten for at købe korn. Da de genkender deres bror kaster sig i støvet for ham og tilbyder at blive hans slaver. Men han trøstede dem og talte kærligt til dem, står der.

Til grund for den gamle fortælling ligger den tro, at Gud styrer historiens gang, selv om hans veje ikke altid er til at forstå for mennesker (Herrens veje er uransalige). Når det er Gud, der styrer historiens gang, betyder det, at alt føres til det bedste.

Derfor kan vi trygt forlade os på Gud og virkeliggøre hans vilje i vort liv med hinanden - sådan som Josef gjorde ved at lade nåde gå for ret.

Men det, som Josef gjorde var en undtagelse fra det normale - derfor husker vi fortællingen om ham og hans brødre.

Det sædvanlige hører vi om i beretninger fra alle tider, f.eks. den om Alexander d. Store, makedonsk-græsk konge og hærfører og den persiske konge, Dareios 3. Han flygter, efter at hans store hær er blevet besejret af den 23-årige Alexander i slaget ved Issos, år 333 f. Kr..

Alexander har taget perserkongens kone, børn og mor til fange - de er nu hans ejendom. Dareios sender så et bønnekrift, hvori han tilbyder store landområder og 10.000 talenter som løsesum for sin familie.

Alexander svarer: *"Du skal ikke bryde dig om at henvende dig til mig som om, vi var ligemænd. Skriver du til mig er det som en slave, som intet andet har at håbe på end min nåde. Det er mig, der råder. Svaret er nej!"*

Så da Jesus med lignelsen om den gældbundne tjener fortæller Peter om tilgivelse, så bruger han et billede, som tilhørerne forstår. For også på Jesu tid kendte man historien om Alexander d. Store og perserkongen Dareios, og man havde erfaring for, at Alexanders svar var det normale – nej! – kast ham i fængsel og lad bødlerne husere med ham.

Tænk at have så stor en gæld, at den er umulig at betale tilbage i løbet af et helt liv, og tænk at få så stor en gæld eftergivet. Her er noget på spil, så enhver må spidse øren.

I den historie Jesus fortæller er der **tre** personer: en **konge**, **hans skyldner** og **hans skyldners skyldner**. Men af disse tre er det ham i

midten, tjeneren med den store gæld, fortællingen virkelig handler om - den gældbundne tjener kalder vi ham. Alt, hvad der er at sige om ham samles i ét ord: skyld.

Måske der engang har været noget at sige om hans talent for at forvalte sin herres penge, så de gav afkast. Men det hjælper ikke nu - helt svarende til, at finanstrødmænd og superdirektører, som tidligere kunne få overskud til at rulle ind fra alt, hvad de rørte ved, de vurderes kun på deres ruin, når det hele ramler.

Den gælbudne tjener bliver afsløret. Hans eget liv og hans kones liv og hans børns liv er nu i kongens hule hånd. Efter den tids ret havde han hals- og håndsret over dem og ville normalt sælge dem som slaver for at få noget af sit tab dækket.

I den situation er det så, at tjeneren, der må gribe det mindste halmstrå, pukker på sin gode vilje og beder om henstand, skønt det klart fremgår, at hans gode vilje intet forslår med den mægtige gæld, han har pådraget sig – en dagløn i al den tid, der har været mennesker på jorden.

Men så hører vi, at kongen er en usædvanlig konge. Da han står med tjenerens liv i sin magt og er i sin gode ret til at knuse det, så lader han nåde gå for ret. Han stiller ikke spørgsmål om, hvordan det er gået så galt, han sikrer sig ikke, at han får noget til gengæld, en afdragsordning f.eks., han prøver ikke tjenerens gode vilje. Han spørger ikke om noget som helst - han får medlidenhed med tjeneren og lader sit hjerte råde.

Alt dette er ikke fortalt for at vi skal høre noget om kongen, men for at vi skal vide noget om tjeneren: **Vi skal vide, at der mødte den insolvente skyldner en nåde over al forstand.**

Vi kan nemt sætte os ind i, hvad der er overgået den tjener af overflødige godt, og det er indlysende, at det må mærke ham for altid, for han har jo fået sit liv givet tilbage. Den byrde, der tyngede ham helt ned, er nu løftet fra hans skuldre.

Det turde være indlysende, at han er blevet et nyt menneske, der glad om hjertet nu selv skal til at give i stedet for at kræve.

Men så hører vi, at det netop er sådan et øjeblik, der er det næste i hans liv, og at det er i det øjeblik, han forråder den kærlighed, som lige har frelst ham.

Han bliver af sin medtjener, der skylder ham et mindre beløb, bedt om at se på hans gode vilje, men medtjeneren hører kun svaret ”nej!” og bliver smidt i gælds fængsel.

En gerrig og hjerteløs mand viser tjeneren sig altså at være. Derfor får han sin retfærdige straf for, at han holdt barmhjertigheden for sig selv og ikke gav den videre, da et medmenneske kaldte på hans barmhjertighed.

Fortællingen om den hjerteløse mand er en fortælling om, hvordan den, der ikke vil tilgive, går glip af den tilgivelse, han allerede havde fået.

Ikke fordi, der er grænse for Guds tilgivelse, men for tjenerens – det er ham selv der afskærer tilgivelsen.

Fra Fadervor kender vi ordene: “Forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere..”

Ordene står lidt bagvendt, som om Gud forlader os vor skyld som følge af noget, vi har gjort - altså som om vi har noget at stille med på forhånd.

Men det forholder sig lige omvendt: vi beder om, at vi straks må give det videre, som Gud i sin nåde giver os først - eller som apostelen Peter andetsteds siger: “Som Herren tilgav jer, således skal I også gøre!”

Bliver den privat ejendom, der holdes tæt ind til kroppen, så ikke blot forsvinder den, den bliver til hjerteløshed i stedet for.

Evangeliet i dag er da, at lignelsens konge er Gud, som selv om vi skylder ham alt, eftergiver os det hele. Derfor skal vi gå hen og gøre ligeså - for:

“Nåden vil høste, hvad den sår, vil ikke nøjes med mindre”!

AMEN